ఇంకా దగ్గిరకి రాకముందే అతను, "అద్భుతం! అమోఘం!" అన్నాడు. "మేం ఆ పొదలను ఎలా చేరుకున్నామో ఊహించుకో. ఆయన దానికేసి తెగ చూశాడు. ఒక ఆకు తుంపి కొరికి చూశాడుకూడా. 'ఇదేం మొక్క?' అని అడిగాడు. 'నాకు తెలియదండీ,' అన్నాను. 'బర్చ్ అయి ఉండాలి,' అన్నాడు. 'బర్చే అయి ఉంటుందండీ' అన్నాను. తరవాత ఆయన నాకేసి తిరిగి చెయ్యి చాచి, 'నేనే పొరబడ్డానోయ్. పెద్దవాణ్ణవుతున్నా నన్నమాట. అందుకే ఈ పొదలను గుర్తించుకోలేదు' అన్నాడు. బలే తెలివైన ముసలాడు. మంచివాడు. ఆయనను మోసగించటం చాలా అన్యాయం. మాకున్న అతిమంచి ప్రొఫెసర్లలో ఒకడు. ఆయన ఉన్నం[illegible] జ్ఞానం చెప్పటానికిలేదు. సర్వేలో అమిత చురుకైనవాడు, సమర్థుడు. అద్భుత మన్న మాట!"

ఒక్కసారి వింటే విరాకు తృప్తి [illegible] ప్రొఫెసరుతో జరిగిన సంభాషణ వివరంగా ఆమె మళ్లీమళ్లీ చెప్పించుకున్నది. ప్రతి చిన్న వివరంలోనూ ఆసక్తి కనబరిచింది. ప్రొఫెసరు ముఖం ఎలా పెట్టాడు, పెద్దవాణ్ణి అవుతున్నా నన్నప్పుడు గొంతు ఎలా ఉన్నది, ఆ క్షణంలో కోల్యకు ఏమనిపించింది....

వాళ్లిద్దరూ చెట్టపట్టాలు పట్టుకుని, ఉట్టిపుణ్యానికి నవ్వుతూ, వీధిలో తాము తప్ప ఇంకెవరూ లేనట్టుగా ఇంటికి నడిచి వచ్చారు. ఈ వింత జంటను చూసి జనం నివ్వెరపాటుతో నిలబడి పోయారు.

ఆరోజు తిన్నంత ఆకలిగా నికొలాయ్ యెవ్‌గ్రాఫిచ్ ఎన్నడూ భోజ[illegible] భోజనాలయాక విరా ఒక కప్పు టీ తీసుకుని తనభర్త చదువుకునే గదిలోకి వెళ్లింది. భార్యాభర్తలిద్దరూ ఒకరినొకరు చూసుకుంటూనే పకపకన నవ్వుకున్నారు.

"ఎందుకు నవ్వుతున్నావు?" అన్నది, విరా.

"నువో?"

"నువు ముందు చెబితే, నేను తరవాత చెబుతాను."

[illegible] గురించి ఆలోచిస్తున్నాను. నువో?"

"నేనూ లిలాక్ పొద గురించే ఆలోచిస్తున్నాను. ఇకనుంచి నాకు లిలాక్ పూలంటే ఎక్కువ ఇష్టం."

మహారాజ యోగం

పాలంకి వెంకటరామచంద్రమూర్తి

1

అమ్మన్న సిద్ధాంతిగారు జానకిరామయ్య జాతకం తిలకిస్తూ, "అయ్యా, ఎన్నో జాతకాలు పరిశీలించాను కాని మీఅంత అదృష్ట జాతకం నేనెన్నడూ చూడలేదండీ!" అని మెచ్చుకున్నారు.

"మీ జననం హస్తానక్షత్రయుక్త ధనుర్లగ్నంలో జరిగింది. జనన కాల చంద్ర మహాదశా శేషం ౪ సంవత్సరాల ౨ నెలల ౧౨ దినాలు."

"చిత్తం."

"లగ్నాధిపతి గురుడున్నాడు చూడండి, అతడు చాలా ఉపకారి."

"చిత్తం."

"ఆ గురుడు తులారాశియందూ, మిత్ర నవాంశమందూ ఉండటమే విశేషం."

"ఈ విశేషం వల్ల ఫలితమేమిటంటారు?" అని ప్రశ్నించాడు జానకిరామయ్య.

"ఈ గురుడు జ్ఞాన ప్రదాత ఔతాడు."

"చిత్తం. జ్ఞానవిషయంలో మీరు చెప్పినది బాగా నిదర్శనం కనపడుతోనే ఉంది. ఈ మధ్య భగవద్గీత చదివేను. శ్లోకం చదివి క్రింద తాత్పర్యం చూసే సరికి అంతా అరటిపండు ఒలిచినట్లు ఇట్టే అర్థమైపోతోంది!" అన్నాడు జానకిరామయ్య.

"విద్యాకారకుడైన బుధునకు వాక్ స్థానమైనటువంటి మకరంయని [illegible] సూర్యసంబంధమూ శని బుధులకు పరివర్తన యోగమూ పట్టేయి."

"ఫలితం శెలవివ్వండి"

"వీటి మూలంగా జాతకునకు నిగుననూన [illegible] కలుగుతాయి."

"మీరు శెలవిచ్చినది నిజమే సిద్ధాంతిగారూ. నాతో వాదించ లేనని చాలా సార్లు మా ఆవిడే వప్పుకుంది. ....దీనికేంగాని ఐశ్వర్య విషయం చెప్పేరుకాదు."

"తొందర పడకండి. ఒక్కొక్క యోగమే చెప్పుకొస్తున్నానుగా?.... రవి బుధ శుక్రుల సంయోగము జాతకునకు అద్వితీయ శక్తినీ అఖండ ఖ్యాతినీ పూజ్యతనూ ప్రసాదిస్తుంది."

" 'పూజ్యత' అనికదూ అన్నారు? అందుచేతనే కావోసు మొన్న ఆ ఎలిమెంటరీ స్కూలు విద్యార్థులకు బహుమతీ ప్రదానంకోసమని నన్ను ఆహ్వానించి, చామంతి పూలదండ వేసి గౌరవించారు!" అన్నాడు జానకిరామయ్య తృప్తిగా.

"వినండి. గురు శుక్రుల స్థితి గురుదశా శుక్ర భుక్తియందు రాజయోగాన్ని చేకూరుస్తుంది."

ఆ మాటలు వినడంతోనే జానకిరామయ్యకు చాలాసంతోషంకలిగింది.

"మీనోట చక్కెర పొయ్యా. చక్కగా సెలవిచ్చారండి సిద్ధాంతిగారూ!....ఐతే ఈ రాజయోగం ఎప్పట్లో సమకూరుతుందంటారు?"

"ఈ దశ ఇంకా నాలుగు నెలలుంది. ఈలోగా మీకు రాజయోగం పట్ట అయిఉండ.... నను వెంకటచలం పంతులుగారింట వివాహానికి ముహూర్తం పెట్టాలని బయల్దేరేను. తాంబూలం ఇప్పిస్తే శలవు తీసుకుపెడతాను," అన్నారు సిద్ధాంతిగారు.

జానకిరామయ్య వంటింట్లోకి వెళ్ళి భార్య సుందరమ్మను, "ఒక్క పదిరూపాయలుంటే ఇయ్యి," అని అడిగేడు.

"నా దగ్గిర రూపాయ లెక్కడివండీ?....ఇంతకీ కాస్త జాతకం చూసినందుకు పదిరూపాయలు ఇచ్చుకోడమా?"

"మహారాజ యోగం పట్టబోతోన్న నాకు చచ్చు పదిరూపాయలోక లెక్కాఏటే? తే త్వరగా. అవతల పెద్దమనిషి నిలబడ్డాడు."

"పదిగాకపోతే పాతిక ఇచ్చుకోండి నాకేం? నా దగ్గిర మాత్రం ఒక్క దమ్మిడీ కూడా లేదు!" అనేసింది సుందరమ్మ.

"అదేమన్నమాట? ఒక్క ఐదేనా ఇయ్యి పోనీ" అని దారికొచ్చాడు జానకిరామయ్య. ఆ సొమ్ముతో సత్కరించి సిద్ధాంతిని పంపేశాడు.

2

ఆ మరుసటి వారం ఒకనాడు సుందరమ్మ ఏదో పని వప్పగించడం కోసం తమ్ముణ్ణి, "వెంకటేశం!" అని పిలచింది.

అతగాడు వచ్చి, "అక్కా, ఇంక మీదట నన్నందరూ 'వెంకట్రాయణం' అని పిలవాలి!" అన్నాడు.

సుందరమ్మ నిర్ఘాంత పోయింది.

"నీ పేరు కూడా మార్చేశాడక్కయ్యా, బావ. నీవింక 'సుందరయ్యమ్మారావు' అని పిలవబడతావు!" అన్నాడు వెంకటేశం.

"పేర్లు మార్చుకోడం దేనికి? ఆయన పేరుకూడా మార్చేసుకున్నారా?"

"ఆహా. అది మొదలే జరిగింది. ఆయన నామధేయం ఇప్పుడు ఉత్తి 'జానకిరామయ్య' కాదు; 'జానకీ రామారాయణం'!"

" 'మొల్ల రామాయణం' అన్నట్టుంది కదూ" అన్నది సుందరమ్మ నవ్వుతో.

" 'రామాయణం' కాదమ్మా. రాజా జానకీరామాయణం బహద్దరువారు'....బావ జమీందారు కాబోతున్నాడు కాదుటమ్మా మరి? అందుకని పేరు ఇలాగ మార్చేసుకున్నాడు. ....ఒక్క [illegible]....ఆయన ముఖం ఇన్నాళ్లూ గచ్చుచేసిన నూతి చప్టాలాగ చక్కా క్లీనుగా ఉండేది. ఇప్పుడు బుగ్గమీసాలు పెంచి కుర్రవాళ్లని హడలగొట్టేస్తున్నాడు! [illegible] కూడా పెంచేస్తున్నాడు."

"మనిషికి తన జుట్టు విషయంలో ఆ మాత్రం స్వతంత్రం. ఉండకూడదంటావా - తమ్ముడూ?" అంది సుందరమ్మ.

"ఈమార్పులన్నీ ఎందుకో తెలుసా అక్కయ్యా? ఆనాడు సిద్ధాంతిగారు జాతకం చూసి, 'మీకు మహారాజ యోగం పట్టబోతోంది' అని చెప్పి

నప్పట్నుంచి, బావ ఆ పదవిని స్వీకరించడం కోసం అన్ని ఏర్పాట్లూ చేసుకుంటున్నాడు.... ఔనుగాని నన్నెందుకు పిలిచినట్లు ?''

"బజారుకెళ్ళి ఒక బొగ్గుల బస్తా పట్టించుకురావాలిరా."

"బొగ్గులా ? నిమ్మపళ్లు తెమ్మంటావేమో అనుకున్నాను," అన్నాడు వెంకటేశం.

"నిమ్మపళ్లు దేనికి ?''

"పైత్యం పోవడానికి. నిమ్మరసంతో బావ తలకి మర్దన చెయ్యడం అవసరమేమో అనుకున్నా నక్కయ్యా !''

సుందరమ్మ చిరుకోపంతో "ఒరేయ్ వెంకటేశం, ఇలాంటి అవాచ్యాలెప్పుడూ అనకింక ! నీకు జ్యోతిషం అంటే నమ్మకం లేకపోవచ్చుగాని, ఆ నమ్మకం ఉన్నవాళ్లని పెద్దా పిన్నా అని చూడకుండా హేళన చెయ్యకూడదు," అని మందలించింది.

2

అమలాపురంలో పురుషోత్తంగారు పేరు సంపాదించిన ప్లీడరు. ఆయనకు కొమరగిరి పట్నంలో సముద్రానికి పదారుమైళ్ల సమీపంలో నూటయాభైయకరాల పట్టు ఏకఖండంగా ఉంది. ఆ భూమిని ఆయన పూర్వులు ఎకరం ఒక్కింటికి ఐదో పదో చొప్పున ఇచ్చి సంపాదించారు. దానిమీద ఏదోకొంత ఐవేజు వస్తోన్నా, అవకాశంవస్తే ఆ భూమిని అమ్మెయ్యడమే మంచిదని తోచింది ప్లీడరుగారికి. ఆనాడు అలాంటి అవకాశమేదో వచ్చినట్టు కనపడి పురుషోత్తంగారు భార్యతో సంప్రదించారు.

"ఇకముందు రైతులతో వేగలేం మనం. అనేకరకాల భూసంస్కరణలు వచ్చి పడుతున్నాయి. సొంత వ్యవసాయం చేసుకునే వాడికి తక్క భూముల మీద ఇంక ఇదివరకుమల్లే ఆదాయం ఉండదు....ఆయ నెవరో గోకవరం నుంచి వచ్చారు; జమీందారులు. మీ భూమి ఏకఖండంగా ఉంది. అక్కడ నాలుగు వర్ణాల వారిని రప్పించి ఇళ్లు కట్టించి ఒక గ్రామంకింద తయారు చేయించి నా పేరు శాశ్వతంగా నిలుపుకోవాలని ఉంది....ఏదో న్యాయంగా 'ఇంత' అని ధరకట్టి ఇవ్వండి అని ప్రాధేయ పడుతున్నాడు. వీలైనన్ని గ్రామాలను కొనేసి 'రాజా' అనిపించుకోవాలని ఉందిటాయనికి. ఎకరం వెయ్యి చొప్పున అడిగితే కొనడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు."

"ఐతే ఇంక సందేహం దేనికి ? అమ్మేసి చక్కా బ్యాంకులో వడ్డీకి వెయ్యండి," అంది కనకమ్మగారు.

"వెంటనే సొమ్ము చేతిలో పడదు మనకి. ఆయన చెప్పిన దేమిటంటే 'రెండు మూడు నెలల్లో వస్తుంది సొమ్ము. ఆ లక్షా యేభై వేల కో

చెక్కు ఇచ్చేస్తా నొక్కసారి. సొమ్ము వచ్చి రావడంతో మరొకలాగ వ్యయమై పోకుండా భూమిమీద పెట్టేద్దామని మీతోటీ – ఇలాగే మరి కొందరితోటీ – ఈ యేర్పాటు చేసుకుంటున్నాను' అన్నాడా జమీందారు."

"అగ్రిమెంటు రాయించుకున్నప్పుడు పదివేలో ఇరవై వేలో అడ్వాన్సుగా పుచ్చుకుంటేసరి" అన్నది ప్లీడరుగారి సతీమణి.

"అడ్వాన్సుగా సొమ్ము ఏమీ ఇవ్వడానికి అవకాశం లేదన్నాడు."

"ఆయనెవరో జమీందారంటున్నారు కదూ ?''

"చెప్పేనుగా. ఆ సొమ్మంతా ముందుగా ఒక్క పైసా కూడా [illegible] ఏదో కొంత అడ్వాన్సు చేతిలో వేయించుకోనిదే అగ్రిమెంటు రాయనులే."

4

తరిమిలా గోకవరంలో సుందరమ్మ జానకిరామయ్యతో "ఏమండీ, కంసాలికొట్టు దగ్గిరకు వెడదామంటే వినిపించుకోరు ?'' అని నిక్కచ్చిగానే అడిగింది.

"ఒక్క రెండు నెలలు ఓపిక పడితే బంగారు పనివాళ్లని మనింటికే రప్పిస్తాను....పనివాళ్లను రప్పించడం, పురమాయించడం దేనికి ? పెద్దపెద్ద కంపె

"ఎందుకండీ అనవసరంగా బంగారుపదతారు ? మీగుండె గడియారంలాగ కొట్టుకుంటుంటే !''
"అది నా జేబులో గడియారం డాక్టరుగారూ !''

నీలకు కారుమీద వెళ్ళి నీకు నచ్చిననగలేవో 'రెడీమేడ్డు'వి కొనుక్కు చక్కా రావచ్చు !''

[illegible] అన్నది : ఆ ఊళ్లో కంపెనీలూ, నగలషాపులూ ఎక్కడున్నాయి ?''

"ఈ గోకవరంలో ఇంకా కూచుంటామనా, అప్పుడు ? హైదరాబాదు [illegible] భవనాన్ని అమ్మేస్తాడట. దాన్ని కొనే యేర్పాటులన్నీ చేస్తున్నాను....అక్కడికి మకాం మార్చేస్తాం మనం. ఈ రెండు నెలలూ ఓపికపట్టు.''

"రెండు నెలలా ?''

"ఔను. ఆ గురుదశా శుక్రభుక్తియందు రాజయోగం పడుతుందని కదా సిద్ధాంతిగా రన్నది ? ఆ గడువుకి ఇంక సరిగా రెండు మాసాలు ఆగాలి."

"ముప్ఫయేళ్లు ఆగినదాన్ని రెండు మాసాలు ఆగలేననికాదు. మీకు ఆ మహారాజ యోగం...."

"'మీకు' అంటావేమిటి సుందరయ్యమ్మారావ్ ? 'మనకి' అను. నాకు ఆ మహారాజ యోగం పట్టిన క్షణం నుంచీ నీకు మహారాణీ యోగం పట్టినట్టే కదూ ?"

"సరేలెండి, నేను చెప్పేది వినిపించుకోండి. కొనబోయే ఆ మోటారు కారులో [illegible] వెళ్లి గొప్ప గొప్ప నగలన్నీ కొందాం లెండప్పుడు. ఈలోగా ఊళ్లో ఉన్న వీరేశలింగం కొట్టుకు వెళ్ళి నీరు దిగిపోయిన ఈ దుద్దుల జత కాస్త బాగుచేయించుకొందాం రండి. ఆ పెరిగిపోయిన గొలుసును చెరిపించేసి కొత్తది చెయ్యిద్దామని ఆమధ్య మీరేగా అన్నారు ? అది కూడా ఇచ్చి వద్దాం."

"ఆవేళ అలా అన్నమాట నిజమే గాని ఇప్పుడు సొమ్ము మరో అందుకు చాలా అవసరంగా ఉంద.

"దేనికి ?"

"చెపితేమాత్రం ఆడదానికి నీకేం తెలుస్తుంది పోనిద్దూ ? అగ్రిమెంట్లూ, అడ్వాన్సులూ — ఇలాగే బోలెడన్ని వ్యవహారాలు ఉన్నాయి. మహారాజ యోగమంటే తమాషా అనుకుంటున్నావు కామోసు. షేక్స్పియరు ఏమన్నాడో తెలుసా ?"

"ఎవరతను ?"

"అతడొక మహాకవిలే.... 'కిరీటాన్ని ధరించిన తలకాయలో శాంతి ఉండదు' అన్నాడతను."

ఆ సంభాషణను వరండాలో నిలబడి వింటూన్న వెంకటేశం హడావుడిగా పరుగెత్తి వచ్చి, "బావా, ఊళ్లోకి ఎక్కడనుంచో ఏనుగ వచ్చింది !" అన్నాడు.

సుందరమ్మ నిజమే అనుకుని, "ఏనుగ మొహం ఎరగనట్టు అంత సంబరపడి పోతున్నావు దేనికిరా ?" అంది.

"సంబరం కాదుటమ్మా మరి ? అదేదో పట్టపు ఏనుగ అయివుంటుంది!"

"పట్టపు ఏనుగా ?"

"ఔను. ఆదేశపు రాజు మరణించి ఉంటాడు. ఆయనకు కొడుకులుండరు. రాజు లక్షణాలున్న వాణ్ణి వెతికి తీసుకు రావటం కోసం ఈ పట్టపు ఏనుగను మంత్రులు పంపిఉంటారు. ఇది ఊళ్లన్నీ తిరగతిరగ ఎక్కడా యువరాజు లక్షణాలున్న మానవుడు కనపడక బావను వెతుక్కుంటూ మన ఊరు చక్కా వచ్చి ఉంటుంది. ఇతణ్ణి చూట్టంతోనే కుంభస్థలంమీది కలశంలో ఉన్న జలంతో అభిషేకం చేసేసి, కూడా తెచ్చిన పూలదండను మెడలో వేసేసి అంబారీలో కూర్చోపెట్టుకు తీసుకు చక్కాపోతుంది ! అక్కడ సింహాసనం

మీద కూర్చోపెట్టి పట్టాభిషేకం చేసేస్తారు !" అన్నాడు వెంకటేశం.

జానకిరామయ్య, "ఒరేయ్, నీ వెటకారం కట్టిపెట్టు. కోపంవస్తే నేను మనిషినికాదు తెలుసా ?" అంటూ అతణ్ణి తరుముకెళ్లేడు.

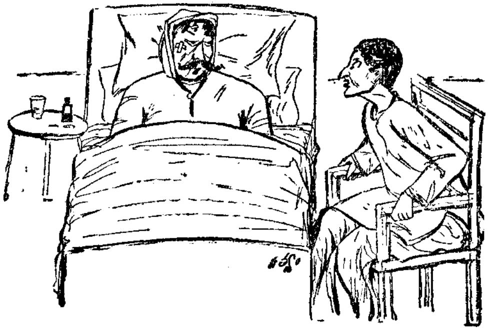

ఏమన్నారూ !....మీ భార్యగారికీ, మీకూ, మాటా మాటా వచ్చిందీ; మీరు మీ భార్యగార్ని బుర్ర పగుల గొడతాను జాగ్రత్త అన్నారా; తరువాత.......

5

అమలాపురంలో కనకమ్మ ప్లీడరు గారితో, "ఏమండీ, మన భూమిని అమ్మేస్తానన్నారుకదూ ? మళ్లీ ఆ సంగతే చెప్పేరు కాదే వాంతో ?" అని అడిగింది.

"ఆ గోకవరపాయన రానేలేదు మళ్ళీ. మాటలతీరునుబట్టి ఎవరో జమీందారనే అనుకున్నాను మొదట. తర్వాత వాకబుచేస్తే తెలిందీ" అన్నాడు పురుషోత్తంగారు.

"ఏమని తెలింది ?"

"ఏదో ఎప్పుడో అదృష్టం కలిసి వస్తుందని చెప్పి, భూములూ, బిల్డిం[illegible]
డని చెప్పేరు. కొంచెం మతి స్థిరంలేని మనిషి అనుకుంటాను," అన్నాడాయన.

సుందరమ్మకూడా భర్తవిషయంలో అదే అభిప్రాయానికి వచ్చింది. 'ఏమండీ, మిమ్మల్నే. ఇంక ఆ అదృష్టంమాట తలపెట్టకండీ. అందరూ మీకు మతిపోయిందనుకుంటున్నారు తెలుసా ?" అన్నది.

"పడవలేక పోయారూ. 'చిత్తం, చిత్తం' అంటూ పిళ్ళే రేపు నా వెనక్కాల తిరుగుతారు చూస్తోండు !" అన్నాడు జానకిరామయ్య.

6

గోకవరం గ్రామంలో కుర్ర జట్టంతా చేరి నాటకం వెయ్యాలని సంకల్పించారు. ఆ నిర్వహణ భారాన్ని నెత్తిమీద పెట్టుకున్న శ్రీనివాసులు, గోవిందరావూ జానకిరామయ్యగారింటికొచ్చి, "నమస్కారమండీ" అన్నారు వినయంగా.

"ఏమయ్యా ఇలాగొచ్చారు ?" అన్నాడు జానకిరామయ్య.

"మేమంతా చేరి సరదాగా నాటకం వేద్దామనుకున్న సంగతి తమకు తెలిసే ఉంటుంది."

'మీకు' అనకుండా 'తమకు' అని వాళ్లన్నందుకు జానకిరామయ్య సంతోషించాడు. వాళ్లు తనవద్దకు చందా కోసం వచ్చారనే అభిప్రాయంతో, "ఇంకొక్కరోజు ఆగండి. నాకు ఆ అదృష్టం కలిసిరావడంతోనే మీకు గొప్ప విరాళం ఇస్తాను. సీనులకూ డ్రెస్సులకూ అయే ఖర్చంతా నేనిచ్చేస్తాను," అన్నాడు.

"మాకు ప్రస్తుతం డబ్బు చిక్కు లేదండీ" అన్నాడు శ్రీనివాసులు.

"సీనులూ డ్రెస్సులూ అన్నీ మన సబుగారబ్బాయి పట్నంలో అతడు ఎరుగున్న ఓ కంపెనీవాళ్ల దగ్గర్నుంచి ఊరికే ఎరు విప్పించాడండీ" అన్నాడు గోవిందరావు.

"హార్మోనియంవాణ్ణి తబలావాణ్ణి కూడా అతనే రప్పిస్తానన్నాడు," అన్నాడు శ్రీనివాసులు.

"ఏం నాటకమోయ్ మీరు వేస్తోంట?" అని అడిగింది సుందరమ్మ.

"సారంగధర అండపన్నగాయా," అన్నాడు శ్రీనివాసులు.

"ఉత్తి 'సారంగధర' కాదండీ 'సంగీత సారంగధర.' సారంగధరుడి వేషం భీమశంకరం వేస్తాడు. బలే హుషారుగా పాడతాడులెండి భీమశంకరం!" అన్నాడు గోవిందరావు.

"చిత్రాంగి వేసే సీతాపతికన్నా పాడతాడావ్రా శంకరంగా?"

"నిస్సందేహంగా పాడతాడు! అలా కాదన్నవాణ్ణి తీసుకురా, ముక్కు మీద గుద్దుతాను!" అన్నాడు గోవిందరావు.

సుందరమ్మ నవ్వుతో, "మీరు మా వారిని అడగదలుచుకున్నదేదో మరిచిపోయివాదనలోకిదిగేరు!" అంది.

శ్రీనివాసులు కొంచెం సిగ్గుపడుతో, "బాగా చెప్పేరు పిన్నిగారు .... మేం చెప్పవచ్చిన దేమిటంటే మా కామరాజుకి నిన్నటినుంచీ జ్వరంగా ఉన్నదండీ ఖర్మం." అన్నాడు.

"జ్వరంగా ఉంటే డాక్టరు దగ్గర కెళ్లక నాదగ్గిరకెందుకొచ్చినట్లు?" అన్నాడు జానకిరామయ్య.

"ఆయన మందు ఇచ్చారండీ. కాని రెండు మూడు రోజులదాకా తగ్గదన్నారు."

"జ్వరమనేది వచ్చిన తర్వాత అంత త్వరగా తగ్గుతుందా నాయనా? మందు శ్రద్ధగా ఇవ్వండి," అని సలహా ఇచ్చింది సుందరమ్మ.

"ఇస్తామండి. కాని ఈ రాత్రి నాటకం మాటేమిటి అని ఆలోచిస్తున్నాం."

"ఏం, నాటకానికేం?"

"కామరాజు 103 డిగ్రీల జ్వరంతో వేషం ఎలా వేస్తాడండీ మరి?"

"అతనుగూడా వేషాలలో ఉన్నాడన్నమాట."

"వేషంలోను చిన్న ఫోర్టేమి కాదండీ. రాజరాజనరేంద్రుడి పార్టండి వాడిది."

"ఓహో అలాగునా? ఎవరో సర్దుకోవాలట్టయితే," అన్నాడు జానకిరామయ్య.

"మరేనండి. అందుకే వచ్చాం తమ దగ్గిరకి."

"నాదగ్గిరకా? ఎందుకూ? మా వెంకటేశంచేతే ఆ వేషం వేయించమనా?" అన్నాడు జానకిరామయ్య.

"వెంకటేశంగారు ఆ వేషానికి తగరండి. ఏమంటే ఆయన పొట్టి మనిషి. రత్నాంగి వేసే రమణారావు ముందు రాజరాజనరేంద్రుడు పిట్టలాగ ఉంటే ఏం బాగుంటుందండి? ఆజానుబాహువులూ, విశాల వక్షస్థలం, [illegible] కీవి ఉన్నవారు కావాలండి." అన్నాడు శ్రీనివాసులు.

"ఆకీవి తమకు తక్క మన ఊళ్లో ఇంకెవరికీ లేదండి మరి," అన్నాడు గోవిందరావు.

తనకున్న రాజకీవిని గురించి వాళ్లు ప్రశంసించేసరికి జానకిరామయ్య పొంగిపోయాడు.

"మీ మీసాలే చేసు, కోటి వరహాలు!" అన్నాడు శ్రీనివాసులు.

"గిరజాలు ఉండనేఉన్నాయిగనుక వేరే విగ్గుఅక్కర్లేదండి. కిరీటం పెట్టేస్తే చాలు" అన్నాడు గోవిందరావు.

'సరే' అన్నాడు జానకిరామయ్య. సుందరమ్మ నిర్ఘాంతపోయి, "కుర్ర వాళ్లకి మళ్లే మీరు వేషానికి సిద్ధపడితే ఏం బాగుంటుందండీ?" అన్నది.

"నేను సిద్ధపడుతున్నా నా? వాళ్ళకి చిక్కు వచ్చిందిగనక కాని" అన్నాడు జానకిరామయ్య.

సుందరమ్మ ఎక్కడ అడ్డువస్తుందో అన్న ఆదుర్దాకొద్దీ గోవిందరావు, "ఈ రాత్రి నాటకమని ఊరూరా చాటింపుకూడా వేయించేశాము." అన్నాడు.

సుందరమ్మ ఏదో అనబోయింది కానీ, "నేను సాయపడకపోతె మీకు ఆశాభంగమై పోతుంది.... సరే. కిరీటం మాత్రం మంచిది తెప్పించండి." అని [illegible]

7

"అక్కా, నువ్వు రమ్మంటే వచ్చావు కాదు కాని, బావ వేషం బలే బాగుందిలే. నాలుగు నెలలనుంచి ప్రాక్టీసు చస్తున్నాడమా మహారాజ ఠీవి ఉట్టిపడేటట్టు ప్రవేశించాడు స్టేజి మీదికి!" అన్నాడు వెంకటేశం.

ఆ సమయానికే జానకిరామయ్య అక్కడికి వచ్చాడు.

"బావా, అభినందనలయ్యా" అన్నాడు వెంకటేశం. కాని ఆయన చిరాగ్గా ఉండటంచూసి, "ఏంబావా, అలా ఉన్నావ్?" అన్నాడు.

"ఆసిద్ధాంతి చేసిన మోసం తలుచుకుంటే నాకు వళ్లు మండిపోతోంది!"

"ఏం మోసం?"

"గురు శుక్రుల స్థితి, గురుదశా శుక్రభుక్తియందు మహారాజ యోగాన్ని చేకూరుస్తుందని కోతలు కోసి ఐదురూపాయలు పట్టుకు పోయాడు!"

"జ్యోతిషం అంత తూ. చ. తప్పకుండా జరగమంటే జరుగుతుందా? ఇంకా ఆయన చెప్పిన గడువు దాటి నట్టు లేదింకా." అంది సుందరమ్మ.

"దాటక పోవడమేమిటి? నిన్న రాత్రి ౧౨ గంటలతో చెల్లిపోయింది!" అన్నాడు జానకిరామయ్య ఏడుపు మోహంపెట్టి.

"నిన్నరాత్రి ౧౨ గంటలతోనా బావా? ఇంక నేం? ఆయన జ్యోతిషం ప్రకారం జరిగిందనే చెప్పాలయ్యా. ఏమంటే బావగారు రాజరాజ నరేంద్రుని వేషంలో స్టేజిమీదకొస్తే సరిగ్గా ఆ ముహూర్తానక!

జానకిరామయ్య ఉడుకుబోత్తనంతో బావమరిదిని తరుముకెళ్లేడు. ఆయనకు ఆయాసం వచ్చేవరకూ పరుగెత్తనిచ్చి, "బావా, ఆంధ్ర మహాభారతాన్ని కృతిపొందిన రాజరాజ నరేంద్రుడవు కాగలిగేవూ అంటే, అంతకన్నా ఏం యోగం కావాలింక" అన్నాడు వెంకటేశం. ★

దాశరథీ కరుణాపయోనిధీ

ఎంత విరాగివోలె ప్రవచించునో, ఎంతగ క్లిష్టమైన వే
దాంతము పండువొల్చి ఇడినట్టుల చెప్పునో స్వామి. అంతగా
కాంతలతో సరాగములకై జను. శిష్యుల పీల్చి దబ్బు రా
ద్ధాంతముగానె కూర్చుకొను. దాశరథీ! కరుణా పయోనిధీ!

దారలు పుత్రికల్ సుతులు ధాన్య ధనమ్ములు గల్గు ఘోర సం
సారము పాపహేతు వని సన్యసనమ్మును బోధసేయు ఆ
చారి యొకండు భార్యను విసర్జన చేసి హరించె సన్యకాం
తా రుచిరాధరోష్ఠమును, దాశరథీ! కరుణా పయోనిధీ!

మొగముల నూర్ధ్వపుండ్రములు ముక్తిపథమ్మును గోరుచుండగా
మొగములవెన్క మస్తకపు పొత్తికలో బహుపాపవాంఛ లొ
త్తిగిలి శయించుచుండ గురుదేవులు దయ్యములటు పీల్గగా
తగిలి రమాయికప్రజల దాశరథీ! కరుణా పయోనిధీ!

నిక్కినవా డొకండు, ధరణీతలమే తలయెత్తి చూడ న్వు
ట్నిక్కినవాడు వేరొకడు, టెక్కెము చంద్రుని మేల్ తురాయిలో
చెక్కి హసించె నొక్కడు; విచిత్రముపైన విచిత్ర మయ్యెలే,
తక్కువలేదు తెల్వులకు, దాశరథీ! కరుణా పయోనిధీ!

దాశరథి